

СЛАВЯНСКАЕ ЯЗЫКОЗНАНИЕ. Доклады советской делегации. V Международнй съезд славистов. Издательство Академии Наук СССР. Redactor principal acad. V. V. Vinogradov, redactorul volumului, doctor în științele filologice, B. V. Gornung, Moscova, 1963, 554 p.

Volumul intitulat *Linguistica slavă* cuprinde majoritatea comunicărilor pe care lingviștii sovietici le-au ținut la Sofia la cel de-al V-lea Congres internațional al slavistilor. Tematica acestei culegeri e bogată și variată, cuprinzând articole de istoria slavisticii, lingvistică comparativă-istorică, dialectologie, folclor, lingvistică aplicată.

Articolul lui **V.I. Borkovski**, *Cercetarea științifică a limbilor slave în institutele Academiei de științe a U.R.S.S. după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie* este o lucrare de informare bibliografică. Autorul prezintă în mod sistematic și critic toate lucrările sovietice importante consacrate lexicografiei, lexicologiei, foneticii, gramaticii, dialectologiei, geografiei lingvistice, istoriei limbilor slave de răsărit, sud și apus.

O serie de articole sînt consacrate studierii istorice și comparative-istorice a limbilor slave.

În articolul său *Pe marginea istoriei silabei în limba slavă comună*, **S.B. Bernstein** se ocupă de problema silabelor deschise. Spre deosebire de celelalte limbi indo-europene, arată autorul, limba slavă comună, în perioada tîrzie a dezvoltării ei, a suferit trecerea complexă a *tuturor* silabelor închise în deschise, ceea ce a dus la transformări radicale în structura fonetică a acestei limbi. Tendința de generalizare a silabelor deschise a acționat aici ca o lege care n-a cunoscut excepții. În acest studiu, S.B. Bernstein înlocuiește termenul «tendința de generalizare a silabelor deschise» cu «legea silabelor deschise». Slavistul sovietic și-a schimbat poziția, deoarece legea silabelor deschise a acționat o anumită perioadă în slava comună, pe cînd tendința de urcare a silabelor deschise acționează în limbile slave și în prezent. Chiar după dispariția ierurilor și apariția noilor silabe închise, în limbile slave s-a menținut tendința fixării sunetelor în silabele interioare după sonoritatea crescîndă. Acest lucru se vede mai ales în sîrbocroată, unde, datorită păstrării lui *r* și trecerii lui *l* în *u* sau *o*, silabe deschise se întîlnesc mai des chiar decît în limba rusă.

Despărțirea în silabe, arată mai departe S.B. Bernstein, nu poate fi studiată separat de problema grupurilor de consoane, deoarece grupurile de consoane nu pot fi decît monosilabice.

Înainte a unui grup tautosilabic de consoane din silaba următoare, silaba precedentă, în perioada veche a slavei comune, era întotdeauna lungă. De aceea, trebuie să despărțim *kos-tis, gos-tis*, dar *mě-sto*. Mai tîrziu, cînd a apărut un nou grup *st* (din *tt*) și cînd era posibilă silaba scurtă înainte a unei silabe ce începea cu un grup de consoane, situația s-a schimbat: *bod-ti < bo-dti > bo-sti*. Trăsătura caracteristică a structurii slavei comune a fost stabilitatea limitei silabice. Independența silabei s-a întărit și mai mult o dată cu apariția silabemlor, cu alte cuvinte o dată cu apropierea de timbru dintre sunetele vecine în interiorul silabei. Dispariția ierurilor neintense a provocat pierderea autonomiei silabei și variabilitatea limitei silabice.

În studiul *Pe marginea istoriei sistemului slav al paradigmelor accentuale*, **V.A. Dîbo** și **V.M. Illici-Svitici** tratează dezvoltarea paradigmelor accentuale ale slavei comune, în legătură cu paradigmele accentuale ale altor limbi indo-europene vechi. Autorii pornesc de la tripla opoziție în slava comună: paradigmă accentuală baritonală, mobilă și oxitonă. Deoarece paradigmele baritonală și oxitonă ale substantivelor și verbelor slave se găseau într-un raport de distribuție complementară, sistemul triplu al paradigmelor slave poate fi redus la un sistem mai vechi, dublu, conținînd opoziția: paradigmă mobilă — paradigmă baritonală-oxitonă. Paradigma baritonală-oxitonă slavă corespunde paradigmei baritonale baltice. Pentru un stadiu mai vechi al limbilor indo-europene, autorii atrag în cîmpul de cercetare datele accentologice ale limbilor indiană veche, greacă veche, germanică și ajung la concluzia identității sistemului balto-slav (paradigmă baritonală — paradigmă mobilă) cu cel indo-european (paradigmă oxitonă-mobilă).

O deosebită importanță pentru studiul istoric al limbilor slave îl are lucrarea lingviștilor **V. V. Ivanov** și **V. N. Toporov** *Despre reconstituirea textului slav comun*. Lucrarea dovedește că, deși e mult mai dificilă decît reconstituirea sistemului, e totuși posibilă și reconstituirea textului slav comun. Pornind de la ideile lui F. de Saussure (sistem și text) și R.O. Jakobson (cod și comunicare), autorii arată că sist mul și textul se leagă reciproc și de aceea dacă se reconstituie sistemul, este posibilă și reconstituirea textului. Deoarece limbile slave provin din dialectele slavei comune, este posibilă reconstituirea unor texte ale slavei comune tîrzii care, după părerea autorilor, au putut circula în secolele VI—VIII. Pornind de la inferior spre superior, Ivanov și Toporov expun metode de reconstituire a textului la nivel fonologic, morfologic, sintactic și stilistic. Bazîndu-se pe poezia populară a diferitelor